

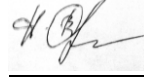
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри економіки та бізнесу

Протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Завідувач кафедри

Н.В. Лохман

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Лохман Н.В.
доцент, д.е.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис початкової дисципліни

Найменування показника	Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, години	32/8
Практичні/семінарські, годин	32/8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86/134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	екзамен

2. Програма навчальної дисципліни

Мета формування базових знань з основ економічного механізму функціонування підприємства в сучасних вітчизняних умовах та набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок щодо їх застосування у майбутній професії.

Завдання допомогти здобувачам вищої освіти зрозуміти та засвоїти основні питання функціонування підприємства (система факторів створення і розвитку підприємства, закономірності здійснення виробничих та торгово-технологічних процесів, особливості реалізації економічних відносин та ін.); методів оцінки ресурсів та фінансових результатів господарської діяльності; способів економічного впливу, що забезпечують ефективне господарювання.

Предмет: економічний механізм створення, функціонування і розвитку підприємства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Підприємство як об'єкт і суб'єкт ринкових відносин

Тема 2. Поняття ресурсного потенціалу та його оцінка

Тема 3. Матеріальні ресурси підприємства

Тема 4. Нематеріальні ресурси підприємства

Тема 5. Фінансові ресурси підприємства

Тема 6. Трудові ресурси підприємства

Тема 7. Визначення обсягів господарської діяльності підприємства

Тема 8. Поточні витрати підприємства

Тема 9. Фінансові результати діяльності підприємства

Тема 10. Обґрунтування допустимого обсягу доходів підприємства

Тема 11. Фінансовий стан підприємства

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– **загальних програмних компетентностей:**

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

здатність приймати обґрунтовані рішення;

навички міжособистісної взаємодії;

навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

здатність до адаптації та дій в новій ситуації;

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність працювати у команді;

здатність працювати автономно;

визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

здатність виявляти ініціативу та підприємливість;

навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел;

здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

– **фахових програмних компетентностей:**

здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами;

здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;

здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;

здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин;

здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси;

здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів;

здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;

здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності;

здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку;

здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;

здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного та ресторанного бізнесу;

здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;

здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;

здатність розраховувати, аналізувати та планувати фінансово-економічні показники діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу;

здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки;

здатність визначати та описувати характеристики організації;

здатність планувати діяльність організації та управляти часом;

здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, знаходити оптимальні шляхи щодо їх розв'язання, формувати обґрунтовані рішення та забезпечувати їх реалізацію в умовах невизначеності та ризику;

критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності;

здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;

здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків;

здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;

2) досягнення програмних результатів навчання:

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;

розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;

застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);

пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;

вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність;

використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів;

застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;

ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;

вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей;

знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;

розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;

виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності;

презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу;

вміти розраховувати, аналізувати та планувати фінансово-економічні показники діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу;

збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного та методичного інструментарію;

оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень;

демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкту;

виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;

відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи;

виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення;

відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки;

проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань;

здійснювати технологічні, технічні, економічні розрахунки в рамках розроблення та виведення харчових продуктів на споживчий ринок, вести облік витрат матеріальних ресурсів;

виявляти творчу ініціативу з питань ринкової трансформації економіки;

описувати зміст функціональних сфер діяльності організації;

виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень із застосуванням комп'ютерних технологій та програмного забезпечення;

демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;

виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера;

вміти формулювати бізнес-ідею створення суб'єктів бізнесу, вміти презентувати власні проекти створення нового бізнесу з урахуванням мінливості зовнішнього середовища;

використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;

застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;

організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати;

демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;

володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;

використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;

знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці;

вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів;

знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків;

визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;
оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною мовою;

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

економічних основ функціонування підприємства;
ресурсного потенціалу підприємства та його складових елементів;
основних результативних показників діяльності підприємства, порядок їх формування та використання;
капіталу підприємства, його структури та змісту.

– **уміння/навички:**

обґрунтовувати обсяги виробництва та реалізації продукції, виробничу потужність;

аналізувати та планувати ресурси, які необхідні підприємству, розробляти політику формування та використання трудових, майнових і фінансових ресурсів;

аналізувати та планувати доходи, поточні витрати і фінансові результати від операційної та фінансової діяльності підприємства.

– **комунікація:**

здатність спілкуватися та обговорювати економічну інформацію, проблеми та рішення в контексті економічного механізму підприємства;

здатність роботи в команді, співвідносити свою думку з думкою колективу;

дотримуватися норми ділової етики, володіти етичними та моральними нормами поведінки.

– **відповідальність і автономія:**

демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України;

здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі:			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Підприємство та ресурсне забезпечення його функціонування					
Тема 1. Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин	10	2	2	-	6
Тема 2. Поняття ресурсного потенціалу та основи його оцінки	12	2	2	-	8
Тема 3. Матеріальні ресурси підприємства	12	2	2	-	8
Тема 4. Нематеріальні ресурси підприємства	12	2	2	-	8
Тема 5. Фінансові ресурси підприємства	12	2	2		8

Тема 6. Трудові ресурси підприємства	12	2	2	-	8
Разом за змістовим модулем 1	70	12	12	-	46
Змістовий модуль 2. Визначення економічних результатів та фінансового стану підприємства					
Тема 7. Визначення обсягів господарської діяльності підприємства	16	4	4	-	8
Тема 8. Поточні витрати підприємства	16	4	4	-	8
Тема 9. Фінансові результати діяльності підприємства	16	4	4	-	8
Тема 10. Обґрунтування допустимого обсягу доходів підприємства	16	4	4	-	8
Тема 11. Фінансовий стан підприємства	16	4	4	-	8
Разом за змістовим модулем 2	80	20	20	-	40
Усього годин	150	32	32	-	86

3. Теми семінарських /практичних/ лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин	2
2	Семінар з виконанням практичних задач Поняття ресурсного потенціалу та основи його оцінки	2
3	Семінар з виконанням практичних задач Матеріальні ресурси підприємства	2
4	Семінар з виконанням практичних задач Нематеріальні ресурси підприємства	2
5	Семінар з виконанням практичних задач Фінансові ресурси підприємства	2
6	Семінар з виконанням практичних задач Трудові ресурси підприємства	2
7	Семінар з виконанням практичних задач Визначення обсягів господарської діяльності промислового підприємства	2
8	Семінар з виконанням практичних задач Визначення обсягів господарської діяльності торговельного підприємства	2
9	Семінар з виконанням практичних задач Поточні витрати підприємства	2
10	Семінар з виконанням практичних задач Калькуляція собівартості продукції підприємства	2
11	Семінар з виконанням практичних задач Фінансові результати діяльності торговельного підприємства	2
12	Семінар з виконанням практичних задач Фінансові результати діяльності промислового підприємства	2
13	Семінар з виконанням практичних задач Обґрунтування допустимого обсягу доходів промислового підприємства	2
14	Семінар з виконанням практичних задач Обґрунтування допустимого обсягу доходів торговельного	2

	підприємства	
15	Семинар з виконанням практичних задач Фінансовий стан підприємства	2
16	Семинар з виконанням практичних задач Показники рентабельності підприємства	2
	Разом	32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдан- ня	Ситуацій- ні завдання, задачі	Обговорен- ня теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Семинар 1		1	1			1	3
Семинар 2		1	1			1	3
Семинар 3		1	1			1	3
Семинар 4		1	1			1	3
Семинар 5		1	1			1	3
Семинар 6		1	1			1	3
Семинар 7		1	1			1	3
Семинар 8		1	1			1	3
Разом змістовий модуль 1		8	8			8	24
Змістовий модуль 2							
Семинар 9		1	1			1	3
Семинар 10		1	1			1	3
Семинар 11		1	1			1	3
Семинар 12		1	1			1	3
Семинар 13		1	1			1	3
Семинар 14		1	1			1	3
Семинар 15		1	1			1	3
Семинар 16		1	1	2		1	5
Разом змістовий модуль 2		8	8	2		8	26
Разом							50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
20	20	10		

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	